

WŁADYSŁAW SYROKOMLA

Słówko do czytelnika

WŁADYSŁAW SYROKOMLA

CZEM CHATA BOGATA, TEM RADA

Słówko do czytelnika

Za sumienny dla się poczytuję obowiązek¹, na czele tego skromnego zbiorku poezji rzec słówko do czytelnika za młodym, skromnym autorem, który obecnie odważa się wejść w szranki naszych pieśniarzy. Od lat kilku mieszkający w moim domu, u tychże źródeł wioski, miłości ludu, przyrody, książki, doli i niedoli czerpał swoje natchnienia, co my sami. Udarowany wrodzoną zdolnością, od nas może powziął ochotę do pieśni, przy nas ją może rozwinął, ale rozwinął samoistnie. Za naszą na koniec poradą puszczając w świat swoje piosnki, co się długo odbijały tylko od ściany domowej, chciał abyśmy wywiedli go jako debiutanta na scenę publiczną, z której deskami bardziej jesteście oswojeni.

Idź młody piewco! Leć młody ptaku!

Niech się twój zapal co chwila budzi:

Śpiewać w litewskich piewców orszaku,

To znaczy śpiewać dla dobrych ludzi.

Kochać tych ludzi — serca nie szkoda;

Śpiewać — nie szkoda piersi młodzieńczej:

Bo każda nuta, co się im poda,

Zaraz w ich sercach mile oddźwięczy.

Ja znam te serca! Trafisz najprościej

W duszę słuchacza, sąsiada, brata;

Jeno² kołataj w imię miłości,

Postaw, *czym chata twoja bogata*; —

A nie pogardzą twoją chudobą³,

Przyjdą gromadnie do twego stołu,

I chleb duchowy rozłamią z tobą,

I lżę wyleją z tobą pospołu.

Śmiało się, grajku, spuść⁴ na ich serca:

Nie ogadają twój chleba.

A choć się znajdzie jaki oszczerca,

To się i tutaj troszczyć nie trzeba:

Bo ten lud Boży tak go zasyczy,

Że sam odwoła słowa gorczy.

O serce Litwy, jakby o ścianę,

Krzepko oparty, przypatrz się nieco:

A piosnki twoje wiatrem rozwiane

Lotem jaskółki nasz kraj oblecą;

Nad każdym oknem strzechy Litwina

Będzie twe gniazdo, twoja gościna.

Dla twoich pieśni szerokie echo,

Szerokie pole dla twego trudu.

¹sumienny... obowiązek — obowiązek sumienia. [przypis edytorski]

²jeno (daw.) — tylko. [przypis edytorski]

³chudoba (daw.) — majątek. [przypis edytorski]

⁴spuścić się (daw.) — zdać się. [przypis edytorski]

Patrz na te wioski: pod każdą strzechą
Żyją gromadki Bożego ludu.
Zajrzyj w ich serca — jak tam bogato!
Niechże to skarby piosnka rozświeci.
Spojrzyj na dymy nad każdą chatą,
Z nimi pod niebo niech myśl poleci,
Niechaj wybląga o łaskę Nieba,
Czego tym chatom, tym sercom trzeba
Grusze na polach, krzyże z mogiły,
Wieże kościelne, swojskie powietrze —
Jakież to barwy na twojej paletrze⁵!
Jakież z nich obraz stworzy się miły!
Jakże myśl każdą zamkniesz tu zwięźle!
Śmiało, malarzu, bierz się za pędzle.

O, dobrzy ludzie litewskiej włości!
Przyjmijcież piewcy dar niebogaty: —
I ja przyszedłem do was przed laty
Bez żadnych zasług okrom⁶ miłości;
Mnie spotkał uśmiech waszego oka,
Waszym współczuciem dotąd się pieśczone —
Wszak niwa piosnek taka szeroka,
Tyle zostaje wyśpiewać jeszcze,
Na tyle taktów piosnka się klei,
To o cierpieniach, to o nadziei.
Och, nie zawadzi — och, nie zawadzi
W struny rodzime zagrać goręcej!
Wy, jako tuszę⁷, bądźciecie radzi,
Że jeden pieśniarz przybędzie więcej:
Przyjmijcież sercem braterskie dźwięki,
Odbijcie w sercach echo piosenki.

Patrz za górami na przestrzeń mglistą:
Świat promienieje albo się chmurzy.
Przygotuj czoło, młody lutnisto,
Na wieniec cierni i wieniec róży; —
I wyśpiewując, co serce mięści,
Umiej być wesół kiedy wesele,
Płacz z bolejącym w chwilę boleści,
Ukazuj braciom ich wyższe cele.
Nie zginie piosnka w piosenek tłumie:
Bóg cię nagrodzi, a kraj zrozumie.

Wł. Syrokomla
Lipiec, Borejkwoszczyzna.

⁵na twojej paletrze — dziś popr.: na twojej palecie. [przypis edytorski]

⁶okrom (daw.) — oprócz. [przypis edytorski]

⁷tuszyć (daw.) — mieć nadzieję. [przypis edytorski]

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/syrokomla-slowko-do-czytelnika>

Tekst opracowany na podstawie: Wincenty Korotyński, Czema chata bogata, tem rada. Kilka poezyj Wincentego Korotyńskiego, nakł. J. Krasnosielski Księgarz, Wilno 1857.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez fundację Nowoczesna Polska. Projekt współfinansowany przez Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu "Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013".

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Paulina Choromańska, Paweł Kozioł.

Okładka na podstawie: ramlep@Flickr, CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Pomóż uwolnić konkretną książkę, wspierając zbiórkę na [stronie wolnelektury.pl](http://stronie.wolnelektury.pl).

Przeznacz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).